

Forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme

VEILEDER: FRA BEKYMNING TIL HANDLING

TVEDESTRAND
KOMMUNE

SLT

Samordning av lokale rus- og
kriminalitetsforebyggende tiltak

*«Det hviler et ansvar på hver enkelt av oss
i forebyggingen av radikaliserings og
voldelig ekstremisme»*

Statsminister Erna Solberg

Innhold

Innledning.....	2
Prosess og kilder i utarbeidelse av veilederen	2
Fra bekymring til handling.....	2
Forebygging i Tvedestrand kommune.....	3
Taushetsplikten	3
Kunnskap om radikaliserings og voldelig ekstremisme	4
Definisjon av sentrale begreper	4
Radikaliseringsstunellen.....	5
Mulige bekymringstegn	6
Generelle risikofaktorer.....	7
Motivasjonsfaktorer for avradikalisering	8
Hva gjør jeg ved bekymring?	9
Ressurser	9
Privatperson	10
Ansatt i førstelinjetjenesten	10
Taushetsplikt, samtykke og plikt til å avverge lovbrudd	10
Oppfølging av fremmedkrigere	12
Mulige tiltak.....	13
Her kan du få råd og veiledning.....	14
Nettsider, rapporter og veiledere	14

Innledning

Forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme er en viktig samfunnsoppgave hvor alle sektorer har et ansvar.

Regjeringen ønsker en bred innsats for å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme. Det kan være ulike grunner til at personer radikaliseres og er villige til å ty til vold for sine synspunkter. Det er nødvendig med tidlig innsats fra en rekke aktører for å øke mulighetene til å lykkes i det forebyggende arbeidet. For at man skal kunne forebygge at personer blir radikaliseret, må personene oppdages og bekymringen må avklares for å vurdere nødvendige tiltak. Kommunen er sentral i både å oppdage, avklare og intervensere.

Prosess og kilder i utarbeidelse av veilederen

Veilederen er utarbeidet av kommunens SLT-kordinator og representanter i kommunens SLT-gruppe har vært sentrale i arbeidet med å formidle utkast til egne enheter for gjennomgang før politisk behandling i januar 2020.

Veilederen bygger på veilederne med samme navn utarbeidet av Kristiansand kommune og Risør kommune. Takk til begge kommuner for tillatelse til fri benyttelse av deres innhold. Veilederen bygger også på NIBI-rapport 2016:12 *Forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme - Hva er kommunenes rolle?* og *Nasjonal veileder for forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme* som finnes i elektronisk format på Regjeringens nettsider; <https://www.regjeringen.no/no/sub/radikaliserings/veileder/id2398051/>

Fra bekymring til handling

Veilederen beskriver et handlingsforløp fra bekymring til handling. Den inneholder kunnskap om bekymringstegn, om risiko- og motivasjonsfaktorer, om hva man gjør når bekymringen oppstår og hvilke tiltak som kan settes inn.

Veilederen skal være et verktøy for å forebygge all form for voldelig ekstremisme, det være seg politisk og/eller religiøs motivert ekstremisme, og er rettet inn mot både barn, unge og voksne.

I første omgang er veilederen rettet mot ansatte i førstelinjetjenesten, som NAV, flyktnings-tjenesten, skole, barnehage, barnevern, helse- og sosialapparatet m.m. Men den er også rettet mot sivilsamfunnet for øvrig. Det kan være foresatte, øvrige familiemedlemmer, venner, naboer, kollegaer og/eller noen i foreninger, menigheten eller fritidsarenaen som er bekymret over økende grad av radikaliserings hos en ungdom/voksen.

Forebygging i Tvedestrand kommune

Det er viktig å tufte arbeidet med å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme på de samme grunnprinsipper som generell forebygging av kriminalitet.

Et inkluderende samfunn, der alle har mulighet for deltakelse ut fra egne ressurser og interesser, vil virke forebyggende både på sosial utstøting, marginalisering og kriminalitet. Radikaliserings er en uforutsigbar og dynamisk prosess hvor mange faktorer spiller sammen. Det er viktig at det forebyggende arbeidet gjøres på en måte som ikke bidrar til stigmatisering og generalisering på bakgrunn av kjønn, etnisitet, religion eller sosioøkonomisk status.

Gjennom SLT-modellen (Samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak) søker Tvedestrand kommune å avdekke bekymringer omkring ungdomsmiljøer og iverksette tiltak. SLT er en samordningsmodell hvor målet er å få mer effekt ut av allerede eksisterende ordninger på tvers av tjenester. I SLT-arbeidet bidrar grunnskolen, videregående skole, skolehelsetjenesten, barnevern, psykisk helse, rus og avhengighet, NAV, oppfølgingstjenesten (OT) og politiet.

Taushetsplikten

Taushetsreglene skal følges, og i dette ligger det rom for tolkning. Det er viktig at reglene tolkes slik at de fremmer det forebyggende arbeidet gjennom godt tverretattlig og tverrfaglig samarbeid, og allikevel ivaretar både personvern og barnets beste.

Ved utveksling og annen håndtering av informasjon om unge mennesker som er i radikaliseringsprosess, gjelder de samme regler for håndtering av personopplysninger som ellers gjelder for tjenestene. Offentlige tjenestemenn og andre som utfører tjeneste eller arbeid for det offentlige har taushetsplikt etter forvaltningsloven § 13. I tillegg er ulike profesjonsgrupper og ansatte i bestemte deler av tjenesteapparatet underlagt særskilte taushetspliktsregler som kan være strengere enn reglene i forvaltningsloven.

Mer om taushetsplikt generelt senere i veilederen. For mer detaljert informasjon om ulike instansers taushetsplikt se den nasjonale veilederen;

<https://www.regjeringen.no/no/sub/radikaliseringsveileder/taushetsplikt-og-ansvar/id2398415/>

Kunnskap om radikalisering og voldelig ekstremisme

Det er viktig å skille mellom radikalisering og det å være radikal. Begrepet radikal brukes om det som er *omveltende* og *ytterliggående*. Radikale holdninger og handlinger kan gjøre seg gjeldende innenfor både politikk, religion, etikk, kunst og kultur og så videre. Det er ikke ulovlig å være radikal. Ofte brukes begrepet med et positivt ladet fortegn. Store endringer i samfunnet har blitt oppnådd på grunn av at radikale personer har drevet frem en sak eller endring.

Definisjon av sentrale begreper

VOLDELIG EKSTREMISME

Med voldelig ekstremisme menes personer og organisasjoner som er villige til å bruke vold for å nå sine politiske, ideologiske eller religiøse mål. Den voldelige ekstremismen kan være relatert til høyreekstremisme, venstreekstremisme, ekstrem islamisme m.m.

RADIKALISERING

Radikalisering er en prosess som under gitte forutsetninger kan føre til at en person i økende grad aksepterer bruk av vold for å nå politiske, ideologiske og religiøse mål. Prosessen kan være svært kompleks med mange faktorer som spiller inn, eller en mer enkel prosess hvor noen få faktorer blir avgjørende.

AVRADIKALISERING

Avradikalisering er en prosess som under gitte forutsetninger kan føre til at en person i mindre grad aksepterer bruk av vold for å nå politiske, ideologiske og religiøse mål.

HATKRIMINALITET

Voldelig ekstremisme er hatkriminalitet. Hatkriminaliteten kan også omfatte trusler, skadeverk m.m. Oslo politidistrikt har utgitt en rapport om hatkriminalitet i 2013. Hendelsen i regjeringskvartalet 22.07.2011 og drapet på Benjamin Hermansen på Holmlia i 2001 er de mest alvorlige hatkriminalitetsakene i Oslo i nyere tid.

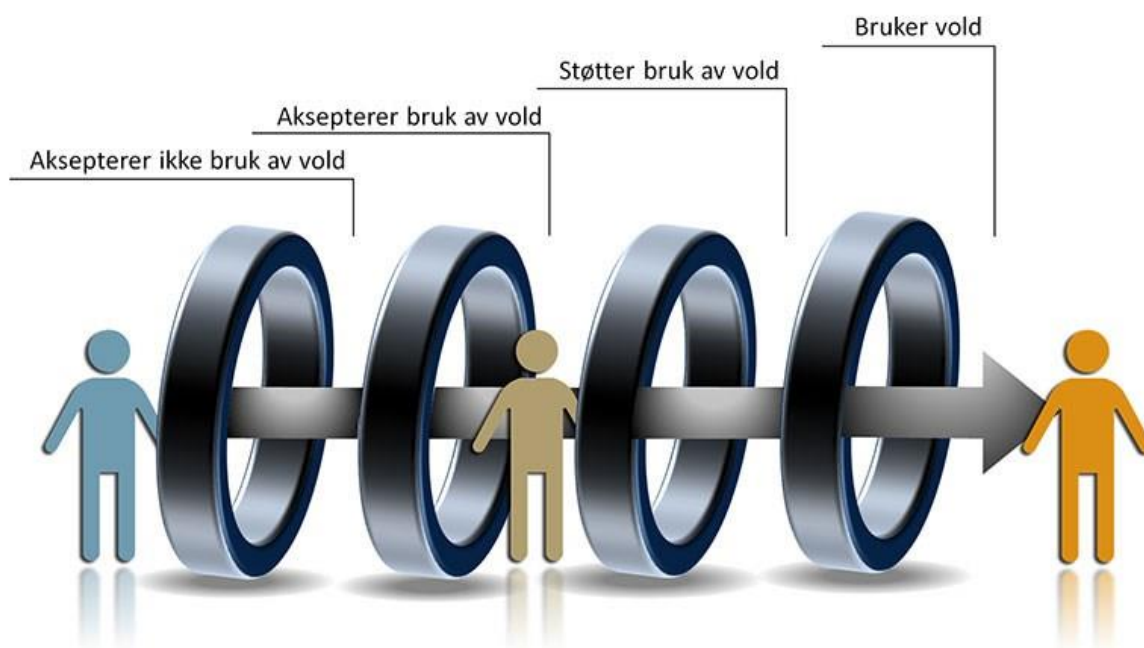
NETTEKSTREMISME

Nettekstremisme er å fremme ekstreme ideologier og ytringer på internett. Nettekstremisme kan rammes av straffeloven § 135 om diskriminerende og hatefulle ytringer.

Radikaliseringstunellen

Radikaliseringsprosesser kan variere fra person til person og fra gruppe til gruppe, og kan skje innen alle typer av livssyn, kulturell bakgrunn og politiske retninger. Prosessen kan skje gradvis over lengre eller kortere tid, men også fremstå som en akutt endring hos en person.

Radikaliseringsprosesser blir ofte beskrevet som det å gå inn i en tunell. Inngangen til tunellen er starten på radikaliseringen. De som kommer ut i den andre enden av tunellen er det vi kaller "ferdigradikaliserte".

(Illustrasjon hentet fra Nasjonal veileder for forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme).

De som er i radikaliseringstunellen kan akseptere bruk av vold, støtte bruk av vold, oppfordre andre til å begå vold, eller i ytterste konsekvens utøve volden selv. Noen personer går bare så vidt inn i tunellen for så å gå ut igjen. Noen går et stykke og blir der inne i årevis eller kanskje hele livet. Hvor raskt en person beveger seg gjennom radikaliseringstunellen, kan variere. De som ikke har blitt voldsutøvere, men som forblir i tunellen med et ekstremistisk tankesett, kan fortsatt utgjøre en potensiell fare. Det kan være tilfeldigheter som kan drive dem lenger i radikaliseringsprosessen og til voldshandlinger.

Målsetningen med denne veilederen er å forhindre at personer går inn i radikaliseringstunellen. Dersom de allerede befinner seg i den, må vi handle på en slik måte at den enkelte klarer å snu i tunellen.

Mulige bekymringstegn

Det er viktig å vurdere bekymringstegnene samlet og ut fra individets totalsituasjon. Ofte er det summen av flere bekymringstegn som danner grunnlag for bekymring.

Her er noen tips til mulige bekymringstegn eller signaler. Listen er ikke ufullende. Det enkelte bekymringstegnet trenger ikke å være et uttrykk for radikaliseringsisolert sett.

UTTALELSER/ YTRINGER	<ul style="list-style-type: none">• Intoleranse for andres synspunkter• Fiendebilder – vi og dem• Konspirasjonsteorier• Hatretorikk• Sympati for absolutte løsninger, som avskaffelse av demokrati• Legitimerer vold• Trusler om vold for å nå politiske mål
INTERESSER/ UTSEENDE/ SYMBOLBRUK	<ul style="list-style-type: none">• Appellerer til og søker etter ekstremistisk materiale på nett• Endrer utseende, klesdrakt m.m.• Benytter symboler knyttet til ekstremistiske idealer og organisasjoner• Slutter på skolen, med fritidsaktiviteter m.m.
AKTIVITETER	<ul style="list-style-type: none">• Opptatt av ekstremisme på internett og sosiale medier• Deltar på demonstrasjoner og voldelige sammenstøt med andre grupper• Bruker trusler og vold som følge av ekstremisme• Hatkriminalitet• Reisevirksomhet som kan føre til økt radikaliserings og kontakt med ekstremister
VENNER OG SOSIALE NETTVERK	<ul style="list-style-type: none">• Endrer nettverk og omgangskrets• Omgås med personer og grupper som er kjent for ekstremisme• Omgås i grupper der det utøves trusler vold og/eller annen kriminell virksomhet• Medlem i ekstremistiske grupper, nettverk og organisasjoner

Generelle risikofaktorer

Tidlig innsats krever kunnskap om risikofaktorer og kunnskap om tegn på radikaliseringsprosesser. Ved å gripe inn tidlig i en radikaliseringsprosesser vil man kunne øke sannsynligheten for å lykkes med å snu en uheldig utvikling.

Mange av de samme risikofaktorene som man finner knyttet til rus, kriminalitet og senere marginalisering kan gjøre seg gjeldende i radikaliseringsfeltet. Det er viktig å ta bekymringstegnene på alvor, selv om den enkelte ikke har noen av de nevnte risikofaktorene knyttet til seg.

Det er viktig å merke seg at tilstedeværelsen av risikofaktorer i seg selv ikke gir opphav til radikalisering. De fungerer som tegn på omstendigheter som muliggjør at personen kan stå i fare for å radikaliseres.

PERSONLIGE FAKTORER	<ul style="list-style-type: none">• Marginalisert/diskriminert• Mangler tilhørighet/ søker tilhørighet• Skolerelaterte problemer• Psykiske problemer• Mangler kunnskap	<ul style="list-style-type: none">• Traumatiske opplevelser• Søkende etter svar• Individuell sårbarhet• Betrakter seg selv som offer• Mangler selvkontroll/ impulsiv
FAMILIEMESSIGE FAKTORER	<ul style="list-style-type: none">• Påvirkning av transnasjonalt• familieliv og nettverk• Dårlig samspill i familien• Foreldre som sliter i foreldrerollen• Sosiale problemer i familien• Psykiske problemer i familien	<ul style="list-style-type: none">• Rusmisbruk• Fattigdom eller arbeidsledighet• Vold eller annen omsorgssvikt• Ekstreme sympatier hos venner,• familie eller slekt
SOSIALE FAKTORER	<ul style="list-style-type: none">• Lav sosial status• Mangler tilhørighet/søker tilhørighet• Marginalisert ungdom• Opplevd diskriminering• Negativ påvirkning av venner	<ul style="list-style-type: none">• Liten/ingen deltakelse i sosiale fellesskap• Arbeidsledig• Livsstil som omfatter kriminalitet• Utrygt lokalområde

MOTIVASJONS-FAKTORER	<ul style="list-style-type: none"> • Behov for felleskap • Anerkjennelse • Spenning • Beskyttelse 	<ul style="list-style-type: none"> • Ekstremistiske forbilder • Føler at ens religion, kultur, land, nasjon m.m. er under angrep
IDEOLOGISKE OG KULTURELLE FAKTORER	<ul style="list-style-type: none"> • Politisk debatt – kulturell identitet • Misnøye med sosial og økonomisk urettferdighet • Legitimering og rettferdiggjøring av vold for å nå mål 	<ul style="list-style-type: none"> • Sympati for absolutte løsninger som avskaffelse av demokrati • Konspirasjonsteorier • Polariserende fiendebilder

Motivasjonsfaktorer for avradikalisering

To begreper som ofte brukes internasjonalt for å belyse radikalisering/avradikalisering er push (pressfaktorer) og pull (motivasjonsfaktorer).

Pressfaktorer viser til negative sosiale krefter og omstendigheter som presser en person ut av et miljø, dvs. det som gjør det ubehagelig og lite greit å være en del av et bestemt sosialt miljø, slik at man presses over i et annet miljø.

Motivasjonsfaktorer referer til faktorer som trekker og motiverer personen inn i, eventuelt over i, et nytt miljø.

PRESSFAKTORER	MOTIVASJONSFAKTORER
<ul style="list-style-type: none"> • Strafferettslige reaksjoner • Tar avstand fra vold • Følelse av å bli krenket • Mistet troen på ideologi • Tap av tillit og status • Tapte illusjoner om kameratskap, gruppering 	<ul style="list-style-type: none"> • Lengselen etter det normale liv • Bekreftelse • Tilhørighet i nye miljøer • Attraktive ideologiske argumenter • Får seg jobb • Får seg kjæreste • Stifter familie • Nytt ideologisk standpunkt

Hva gjør jeg ved bekymring?

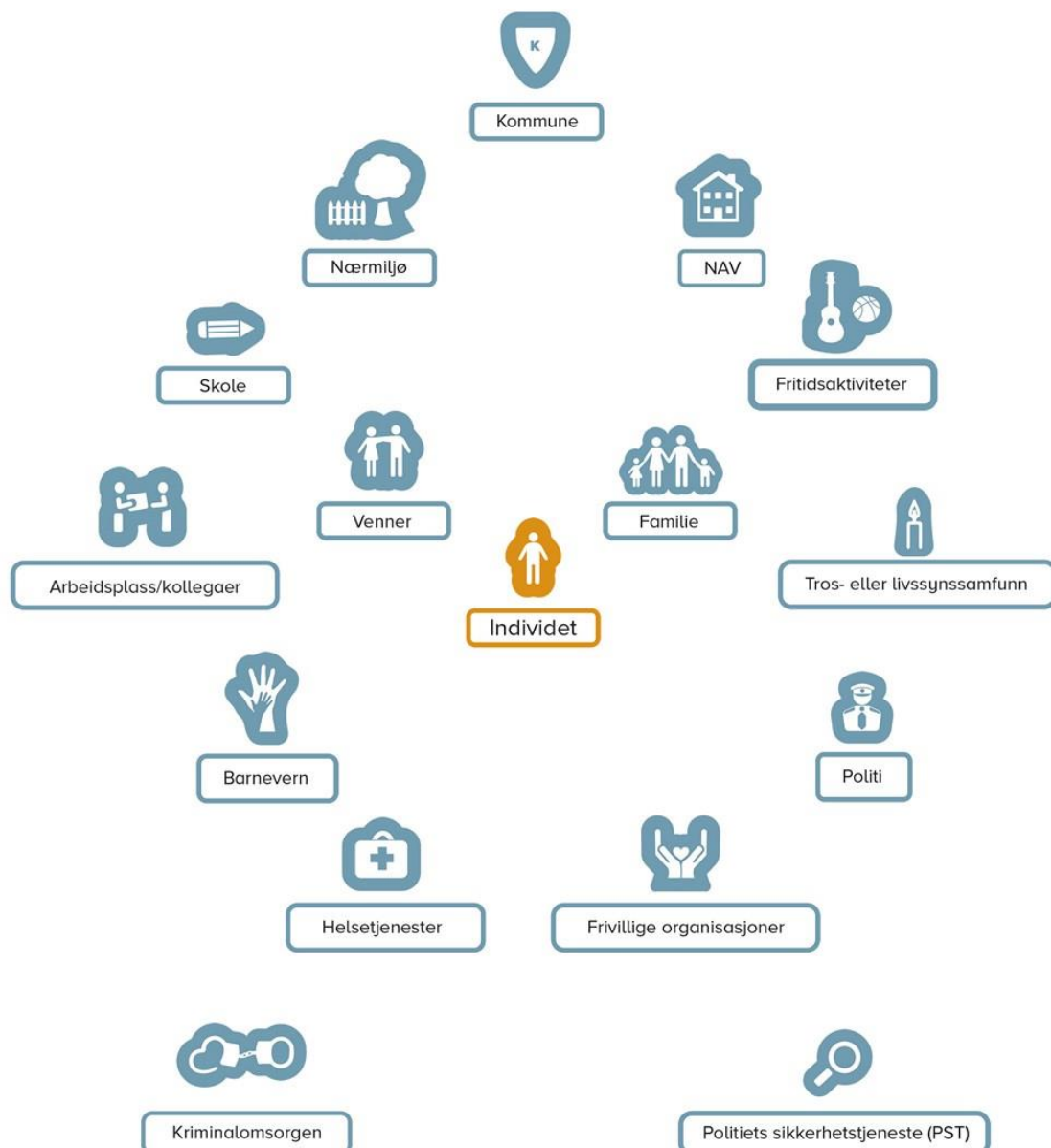
Samarbeid og fordeling av ansvar for oppfølging av ulike oppgaver må på plass i alle lokalsamfunn.

Dette gjelder både internt i kommunen og i den enkelte virksomhet, og internt i politiet og mellom politi, kommune og privat/frivillig sektor, lag og foreninger. Hele samfunnet må mobiliseres og aktiveres der hvor de har et ansvar.

Ressurser

Oversikten under kan fungere som et idekart for hvilke ressurser som kan trekkes inn i det forebyggende arbeidet og det tverretatlige samarbeidet. For utfyllende informasjon om de ulike ressursenes rolle i arbeidet, se den nasjonale veilederen;

<https://www.regjeringen.no/no/sub/radikalisering/veileder/bekymret/id2398407/>

Privatperson

Er du privatperson og er bekymret for økende grad av radikalisering hos en venn, en nabo, en kollega, et barn, en forelder, øvrig familiemedlem, noen i din forening, menighet eller i fritidsarenaen kan du gjøre følgende:

1) Ta bekymringen på alvor

Gjør klart for deg selv hva du er urolig for, og tenk gjennom hva du trenger for å redusere din egen uro. Ta ansvar for din bekymring.

2) Rådfør deg med fagfolk

Rådfør deg med politi, Alarmtelefonen, eller andre fagfolk, ved fortsatt bekymring. Du kan også velge å være anonym.

Alarmtelefon for barn og unge**116111** (*Tjenesten er gratis og døgnbemannet*)
Politiet.....**02800**
PST (Politiets sikkerhetstjeneste)**02800** (*Be om å bli satt over til PST*)

Ansatt i førstelinjetjenesten

Er du ansatt ved en skole, barnevern, NAV, flyktningetjenesten, i helse og sosial, barnehage eller på annen måte arbeider med barn, unge eller voksne som du er bekymret for, kan du følge trinnene på neste side.

Når du har drøftet bekymringen med kollegaer og din leder må dere vurdere om andre etater skal ha bekymringsmelding eller om andre etater skal kontaktes for samarbeid. Bekymringen følges om nødvendig opp med en bekymringssamtale og en avklaring før det eventuelt settes inn relevante, forebyggende tiltak.

Taushetsplikt, samtykke og plikt til å avverge lovbrudd

Den enkelte tjenestes lovverk må tas hensyn til ved deling og lagring av informasjon. Regler for sensitive personopplysninger kan være relevante. En persons politiske og/eller religiøse oppfatning er å anse som en sensitiv personopplysning, jmfør Personopplysningsloven § 2. Et samarbeid bør bygge på anonymisering eller et samtykke. Vi minner for øvrig om plikten til å avverge alvorlige lovbrudd som går foran lovgivningen om taushetsplikt. Dersom du er **privatperson**, er du ikke bunden av samme regelverk for taushetsplikt og innhenting av samtykke.

Avvergelsesplikten (straffeloven § 139)

Med bot eller fengsel inntil 1 år straffes den som unnlater å anmelde til politiet eller på annen måte å søke å avverge en straffbar handling eller følgene av den, på et tidspunkt da dette fortsatt er mulig og det fremstår som sikkert eller mest sannsynlig at handlingen vil bli eller er begått. Avvergelsesplikten gjelder uten hensyn til taushetsplikt.

TRINN	HANDLING	ANSVARLIG
1	<p>Ta bekymringen på alvor</p> <p>Gjør klart for deg selv hva du er urolig for og tenk gjennom hva du trenger for å redusere din egen uro. Søk etter kunnskap om temaet og ta ansvar for din bekymring.</p>	Den ansatte
2	<p>Drøft bekymringen</p> <p>Drøft bekymringen med din nærmeste leder og kollegaer, og/eller med eksterne som har relevant kompetanse. Dersom det gjelder elever i skolen drøftes bekymringen i ressursteam. Eventuelt i ansvarsgruppe dersom dette er etablert rundt vedkommende. Vurder om det er behov for å ta en nærmere samtale med den bekymringen gjelder. Det avtales eventuelt når og hvor dialogen skal foregå og hvem som i tilfelle skal gjøre det. Slike drøftinger må skje innenfor gjeldende regler om taushetsplikt.</p>	Den ansatte/ enheten/ ledelsen
4	<p>Gå i dialog med den det gjelder (eventuelt foreldre)</p> <p>Når du synes at du har funnet en god måte å nærme deg problemet på, tar du opp din uro basert på bekymringstegn som vist på side 4. Ved fortsatt bekymring etter samtalen kan du drøfte den med politi og/eller barnevern, og så ta stilling til hvorvidt en bekymringsmelding skal sendes til politi og barnevern.</p> <p>For tips om hvordan gå i dialog se den nasjonale veilederen: https://www.regjeringen.no/no/sub/radikalisering/veileder/samtaleverktoy-hvordan-ga-i-dialog/id2398410/</p>	Den ansatte
5	<p>Bekymringssamtale</p> <p>Hvis flere instanser er bekymret for radikalisering, hatkriminalitet og ekstremisme kan politiet følge opp med en bekymringssamtale med den unge, deres foresatte eller voksne. Alvorlige bekymringer meldes videre til PST av lokalt politi.</p>	Politi/ Barnevern/ foresatte
6	<p>Tiltak og oppfølging av den enkelte</p> <p>Klargjør hvem eller hvilken instans som er ansvarlig for den videre koordinering og oppfølging. Lag en plan for å jobbe helhetlig der relevante tverrfaglige ressurser inkluderes i videre oppfølging. Det anbefales å inkludere foresatte tidlig i arbeidet. Viktige tiltak: skole/jobb, bolig, økonomi, fritid, nettverk, sosial deltakelse osv.</p>	Aktører på tvers av sektorer, tillitspersoner, foresatte
7	<p>Meld bekymring til PST</p> <p>Ved fortsatt bekymring meldes saken til PST av det lokale politiet hvis ikke dette er gjort tidligere. Du kan også selv melde inn til PST ved alvorlig bekymring.</p>	Politi/ PST/ ansatt

Oppfølging av fremmedkrigere

Oppfølging av personer som kan bli rekruttert til, eller som har deltatt i, konflikter eller kamphandlinger i utlandet uten å være del av regulære væpnede styrker (såkalte fremmedkrigere).

HANDLING	ANSVARLIG
<p>Ved rekruttering til kamphandlinger Ved informasjon om personer som har deltatt eller skal delta i væpnede kamphandlinger drøftes informasjonen med ledelsen. Vurder om varslingsplikten til politiet gjelder. Jf. Avvergelsesplikten § 139 i straffeloven.</p>	Ansatte/ Ledelsen/ Politiet/ PST
<p>Før utreise: Ved bekymring for at en person kan være i ferd med å reise ut av landet for å delta i kamphandlinger som fremmedkriger skal lokalt politi varsles. Lokalt politi tar ansvar for eventuell kontakt med PST.</p> <p>Det skal sendes bekymringsmelding til barnevernet hvis den unge er under 18 år. Barnevernet bør vurdere å bruke akutthjemmel før utreise hvis de unge er umyndige.</p>	Ansatte
<p>Ved hjemkomst: PST varsler gjeldende politidistrikt som igjen har ansvar for å varsle aktuell kommune. Dette for at kommunen kan vurdere om det er aktuelt å tilby særskilt oppfølging.</p> <p>Når kommunen er den som først får kunnskap om retur av en person i denne målgruppen gir de informasjon til politiet som så varsler PST.</p>	PST/ Ansatte/ Politiet

Mulige tiltak

Barn, unge og voksne som opplever å bli sett, hørt og møtt hver dag i et inkluderende miljø, der de opplever tilhørighet og egenverdi, vil stå godt rustet i møte med ulike utfordringer i livsløpet.

Det kan benyttes en rekke metoder, tiltak og tjenester innenfor ulike sektorer og på tvers av forvaltningssystemer i arbeidet med å forebygge kriminalitet som også kan anvendes for å forhindre en negativ utvikling hos den radikalisererte. Her nevnes noen av de tiltakene som kan settes i gang for å snu en negativ utvikling.

<p>Bekymringssamtale «Bekymringssamtalen» er et dialogbasert verktøy som politiet primært bruker overfor unge og deres foresatte – men kan også brukes overfor voksne. Det er et verktøy som brukes for å avdekke uønsket/kriminell adferd som kan føre til utvikling av en kriminell løpebane.</p>	<p>Exit, mentor og avradikaliseringsprogrammer Politidirektoratet arbeider med å utvikle exit strategier i henhold til den nasjonale handlingsplanen for radikalisering og voldelig ekstremisme til bruk for alle kommuner. Mentorordning i Agder er i en pilotfase. Kommunen kan sende søknad om mentorering til PLATTFORM ved bekymring.</p>
<p>Ansvarsgruppe/Individuell plan For personer med sammensatte behov fra ulike kommunale tjenester kan en ansvarsgruppe etableres. Her kan individuell plan være et mulig verktøy.</p>	<p>Dialog som metode Dialog er en sentral metode for å forebygge radikalisering. Dialog på tvers av tro og livssyn og mellom det offentlige og det frivillige er viktig i et forebyggende perspektiv.</p>
<p>Megling og forsoning Konflikter og overgrep kan følges opp gjennom megling i skolen og/eller konfliktråd i forsøk på å oppnå forsoning mellom partene.</p>	<p>Oppfølging Kommunens oppfølgingstjenester følger opp ungdommer og voksne med rus, psykiske og sosiale utfordringer.</p>
<p>ICDP-program Et foreldreveiledningsprogram som har som mål å støtte foreldrene i forelderrollen og fremme kommunikasjon og samspill. Det foregår primært på deltakernes morsmål og er ledet av en norsk og en minoritetsveileder.</p>	<p>OT/NAV Ungdommer som har droppet ut av videregående skole eller er i ferd med dette har rettigheter hos den fylkeskommunale oppfølgingstjeneste (OT) og hos NAV.</p>

Her kan du få råd og veiledning

Politiet v/forebyggende avdeling i Arendal.....	38 13 60 00
SLT-koordinator i Tvedestrand kommune.....	47 60 35 18
Barneverntjenesten Øst i Agder.....	47 99 33 33
Alarmtelefonen.....	116111
Politiet i Agder.....	02800
PST (Politiets sikkerhetstjeneste).....	02800 (Be om å bli satt over til PST.)

Nettsider, rapporter og veiledere

Nasjonal veileder for forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme

Forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme er en viktig samfunnsoppgave hvor alle sektorer har et ansvar. Denne veilederen retter seg mot aktører i førstelinjen på tvers av sektor og nivå.

<https://www.regjeringen.no/no/sub/radikaliserings/veileder/veileder-som-pdf/id2405821/>

radikaliserings.no

Denne nettsiden er for deg som ønsker hjelp, råd eller kunnskap om radikaliserings og voldelig ekstremisme. Den kan være nyttig for eksempel for ansatte i kommuner, skoler, barnevern eller politi, eller for andre som jobber med ungdom, foreldre og de unge selv.

<https://www.regjeringen.no/no/sub/radikaliserings/id2001759/>

PLATTFORM

Plattform er et tverrinstitusjonelt samarbeid mellom fagmiljø innen politi, Agder-kommuner og forskning som arbeider for å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme i samfunnet.

<https://www.plattform.no/>

Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme

Regjeringens handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme inneholder 45 konkrete tiltak mot radikaliserings og voldelig ekstremisme.

<https://www.regjeringen.no/no/sub/radikaliserings/om-forebyggende-arbeid/regjeringens-handlingsplan/id665364/>

Radikalisering og voldelig ekstremisme på internett

Tipsmottaket er bemannet døgnet rundt og tipsene håndteres av Kripos.

<https://www.politiet.no/tjenester/tips-politiet/radikalisering-og-voldelig-ekstremisme-pa-internett/>

Forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme – hva er kommunenes rolle?

Rapporten kartlegger utfordringene kommunene står overfor, og ser på hvordan radikalisering og voldelig ekstremisme kan forebygges på lokalt nivå.

<http://kriminalitetsforebygging.no/dokument/forebygging-radikalisering-voldelig-ekstremisme-kommunenes-rolle/>

Dette heftet er et sammendrag av rapporten. Heftet tar opp hva som bør være kommunenes ansvar og hva som kan gjøres lokalt for å forebygge radikalisering og voldelig ekstremisme.

<http://kriminalitetsforebygging.no/dokumenter/forebygging-voldelig-ekstremisme-kommunenes-rolle/>

Alvorlige hendelser i utdanningsinstitusjoner

Utdanningsdirektoratet og Politidirektoratet ga høsten 2013 ut veilederen i beredskapsplanlegging. I veilederen defineres en alvorlig hendelse som en tilsiktet hendelse der våpen eller annen form for vold brukes eller trues med å tas i bruk.

<https://www.udir.no/globalassets/filer/laringsmiljo/veileder-i-beredskap-alvorlige-skolehendelser-bokmaal.pdf>

Det kan skje igjen

Rapporten kommer med forslag til hvordan skolen systematisk og helhetlig kan arbeide mot rasisme, antisemittisme og diskriminering på bakgrunn av elevens etniske, religiøse eller kulturelle tilhørighet. En arbeidsgruppe nedsatt av Kunnskapsdepartementet la fram rapporten i 2011.

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/grunnskole/eidsvagutvalget/eidsvag_rapport_det_kan_skje_igjen.pdf

Tilgjengelige, tøffe og trygge? Forebygging av kriminalitet på internett

Redd Barna og SaLTo ga ut rapporten i 2013. Justis- og beredskapsdepartementet har bidratt med finansiering.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/3a61d5ea5df746759b32c6c139572905/tilgjengelige-toffe-trygge.pdf>

Radikalisering og voldelig ekstremisme på internett

Rapporten er utført som ledd i regjeringens handlingsplan mot radikalisering og voldelig ekstremisme 2010-2013. Tre studier foretatt av Forsvarets forskningsinstitutt beskriver hvordan internett brukes for å vinne oppslutning til ekstremistiske bevegelser. Beskrivelsene ligger til grunn for en analyse foretatt av Politihøgskolen, som gjelder ulike problemstillinger som bør tas i betraktning i en forebyggende strategi mot problemet.

https://www.regjeringen.no/contentassets/43716ef78a2b410c9e9fb8601dff0216/rapport_forebygging-rad-eks.pdf

Dobbeltliv – forebygging av mobbing, hatprat og seksuelle krenkelser på internett

Tema for rapporten er foreldres, skolens og fritidsklubbens rolle i å forebygge mobbing, seksuelle krenkelser og hatprat på nettet. Arbeidet med rapporten og prosjektet bygger på medvirkning fra ungdom selv og er et samarbeid mellom Redd barna, Feltram Alna og SaLTo i Groruddalen.

<http://kriminalitetsforebygging.no/wp-content/uploads/2016/07/Dobbeltliv.-Forebygging-av-mobbing-hatprat-og-seksuelle-krenkelser-pa-internett.pdf>

Hvordan forebygge og håndtere mobbing, overgrep og kriminalitet på nettet?

Denne veilederen fra Oslo kommune har som mål å forebygge og følge opp mobbing, kriminalitet og overgrep i tilknytning til internett og sosiale medier. Den er ment som hjelp til å håndtere bekymringer. Den kan gi deg kunnskap og verktøy til å handle og til å forebygge at straffbare handlinger finner sted – både på nett og utenfor nettet.

<https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/13214865-1493903989/Tjenester%20og%20tilbud/Politikk%20og%20administrasjon/Prosjekter/Salto%20-%20sammen%20lager%20vi%20et%20trygt%20Oslo/2%20Forebygging%20av%20kriminalitet%20p%C3%A5%20nettet/Veileder%20-%20Hvordan%20forebygge%20og%20h%C3%A5ndtere%20mobbing%20og%20overgrep%20og%20kriminalitet%20p%C3%A5%20nettet.pdf>